

עין משפט
נר מציה

ע א מיי פֿ״ג מהלכות זֵית הלכה ד סמג עשין כו טוש״ע א״ח ס׳ יד סעף ג ןוכרז אלפס הלכות זֵית דף עח.].
עא ב מיי פֿ״ה מהל' ממרים הל' טו ןשו״ע י״ד סימן רמ סעף א כהנ״ה].

עב ג מיי פֿ״ו מהל' מלכלות אסורות הל' ז ועי' כמ״מ וזכ״מ שהאריך סמג לאוין קלז טוש״ע י״ד ס׳ עג סעף ב:

רבינו גרשום

אין ב״ד שלמטה מוהרין עליה. כלומר וזו מתן שכרה בצידה למען יאריכון: דלמא התם בכבדא דאיסורא. לרב נאסרת אלא הכי קאמר ליה לר׳ יורא דלמא מה דאמר אוסרת בכבדא דאיסורא ומשום שמנונית:

קיי:

מִלִּית שאוּלָה פטורה בִּלְ שִׁשִּׁים יום ב'ו'. מדאורייתא פטורה לעולם כדקאמר בראשית הגז (לקמן דף קל). כסותך ולא של אחרים אלא לפי שגראית כשלו חייצוהו חכמים משלשים יום ואינך דאין דרך לישאל יותר משלשים יום ומכאן מדקדק ר"ת דסתם שאלה שלשים יום כמו הלאה דאמרינן במכות (דף ג:) המלוה את חבירו סתם אין רשאי למוצנו פחות משלשים יום ונראה דאין ראה מזה דה"ז אמרינן בהתכלת (מנחות דף מד). השוכר בית בצולה לארץ כל שלשים יום פטור מן המזוזה אע"ג דסתם שכירות לא הויא שלשים יום ולענין צרכה נראה שאין לצרך על השאולה אע"פ שאומר ר"ת *דנשים מצרכות אסוכה אע"ג דפטורות דהוי אינה מזוזה ועושה מדאשכחן ז' רב יוסף דאמר מאן דאמר ל' הלכה כרבי יהודה דאמר סומא פטור מן המלות עבדינא יומא טבא לרבנן ואס לא היה יכול לצרך כל הצרכות לא היה שמח בצצר מ"מ לא דמי לטלית שאולה דהתם אדם אחר היה חייב שאינו סומא או שאינה אשה אצל הכא כל אדם פטור כשאינו שלו ואעפ"כ המצרך לא הפסיד וי"מ דאס הוא של כלאים כגון תכלת דאסורה כיון דפטורה מדאורייתא ואומר ר"ת דאין לחוש מדאמרינן

בריש התכלת (מנחות דף מ:) ותכלת אין זה משום כלאים ואפילו בטלית פטורה ומסיק כגון שהטיל למוטלת פירוש טלית שיש זה זֵית כזר ולא צעי למימר כגון שאחר כך הסיר הראשונים וקמ"ל

דלא הויא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי דאס כן למה ליה למימר אין זה משום כלאים לימא הטייל למוטלת כשרה אלא הא קמ"ל כל טלית דאשתרי זה כלאים דהיינו בתכלת מותר בכל עניינס צין להתעטף צין להציע תחתיו צין לו צין לחבירו צין לאשתו צין ציוס צין צלילה דלגמרי שרא ציה כלאים והא דאמרינן צפרק צמה מדליקין (שבת דף כה:) גזירה משום כסות לילה לא כמו שפירש בקוועטערס ז שמא יתסבה זה צלילה אלא גזירה משום כסות המיוחד ללילה דלא אשתרי זה כלאים כלל דאימעיט מוראיתם ור' אלעזר ממי"ץ הקשה לו דאמר בריש ערכין (דף ג:) הכל חייבים צזלית כהנים לזיס וישראלים ומפרש דכהנים אטעריך ליה דסלקא דעתך אמינא הואיל ואשתרי כלאים גבייהו לא ליחייצו קמ"ל נהי דאישתרי צעידן עבודה שלא צעידן עבודה לא אישתרי ולא אמרינן דאשתרי בכל ענין ואומר ר"ת דהתם נמי אישתרו בכל ענין אפילו שלא צעידן עבודה כדאמרינן צפרק צא לו (יומא דף סח.) גבי צגדי כהונה ניתנו ליהנות צהם או לא ת"ש לא היו ישנים צצגדי כהונה סינה הוא דלא הא הלוי מהלכי ועוד תניא התם גבי צגדי כהונה דללאת צהם צמדינה אסור פירוש משום איסור הקדש וצמקדש מותר צין צשעת עבודה צין שלא צשעת עבודה ז' והא דקאמר נהי דאשתרו צשעת עבודה כלומר צגדים שזוצים צשעת עבודה שלא צשעת עבודה פירוש צגדי חול מי אישתרו צכלאים ומיהו משמע התם דלא שרו אלא דרך לצינה דצעי למידק התם דניתנו ליהנות צהם מדקמני פושטים אותם ומקפלים ומניחין אותם תחת ראשיהם ודחי לא תמיא תחת ראשיהם אלא אימא כנגד ראשיהם וה"ז מסתבירא דאי ס"ד תחת ראשיהם נהי דמתנו ליהנות צהם תיפוק ליה משום כלאים ולפי זה בטלית שאולה היה אסור להציעו תחתיו ומיהו נראה שיש לחלק צין טלית שכל עיקר לבישתה לצורך הנאתו וצין צגדי כהונה שעיקר לבישתן לצורך עבודה: **בַּלְּ** מצות עֲשֵׂה שמתן שברה ב'ו'. וא"ת והרי דָּקֵה דכתיב פתוח תפתח את ירך וגו' כי צגלל הדבר הזה יצרכך וגו' (דברים טו) ואמרינן צפ"ק דצ"צ (דף כ:) דרבא אכפייה לרב נתן בר רמי ואפיק מיניה ארבע מאות וזו לצדקה ואומר ר"ת דאכפייה היינו צצברים כדאשכחן פ' נערה צכתובות (דף ג.) אכפייה ועל ועוד צצדקה נמי איכא לאו לא תקפוץ ולא תאמץ (דברים טו) ז: **בבדא** מה אתון ביה. אומר ר"ת דכולה הך שמעתא איירי צבבד שלא נמלח דאי צתר מליחה ושהייה צמלח פשיטא דשרי לצשלה צהדי צשר שעל ידי מליחה יאל כל הדס שך נוהגין העולם לצשל אחר צלייה והואו הדין דשרי אחר מליחה דשיעור מליחה פ"י צה"ג דהוי כשיעור צליה משום דמלית הרי הוא כרוחח דללי ופולט על ידי מליחה כמו שפולט על ידי צלייה ז לצל צלא מליחה מיצביאל ליה אי שרי לצשל עם צשר דשמא דס הכבד אע"פ שדס שאר האצרים שפירש אסור כדאמרינן צפי קמא דכריתות (דף ד:) חד לדס האצרים ולכך אמרינן לקמן (דף קא.) דאין מולחין צשר אלא צכלי מנוקצ דס הכבד שמא שרי דהא כל הכבד דס הוא ושרייה רחמנא כדאמר לעיל (דף קט:) שרא לן צבדא ונראה דמדאורייתא פשיטא ליה דדס הכבד מותר אף על פי שפירש משום דכולו דס הוא כדפירשתי מדלא חשיב ז פרק דס שחיטה (כריתות דף כא:) דס הכבד ז דקמני דס הטחול ודס הלז ודס הכליות ודס האצרים הרי אלו צלא תעשה אלא מדרבנן מצביאל ליה ואפילו נאסור מדרבנן דס היואל ממנו על ידי מליחה לפי שהוא צעין גזירה אטו שאר דס כי היכי דגורין צדס מהלכי שמים דאמרינן (שס דף כא:) שצין השינים מוצצו שעל הככר גוררו מ"מ מיצביאל ליה צצשול לפי שאינו ניכר הדס כלל ולכך יהא מותר ולא נגזור צשול צבד אטו צשול צשר אחר צלא מליחה ועוד יש לומר צע"א דצלא מליחה פשיטא דאסור ועל ידי מליחה הוא דמצביאל ליה כיון שיש צבבד רוב דס שמא אינו יואל כולו על ידי מליחה או שמא יואל ומיהו קשה קלת דקאמר צסמוך למיסר חצירתה נמי לא תצעי לך דתנן הכבד אוקרת הא איכא לאוקמי צשלא נמלחה ולפירוש רבינו תם ניחא זי"ל דמשמע ליה דמייירי אחר מליחה כמו שדרך לצשל צשר ולקמן (דף קא.) גבי צר צבא דאיתו לקמיה צבדא שליקא ולא אכל לפירוש ר"ת צריך לומר דיודע היה שלא נמלחה הכבד והא נמי דפשיט מההוא דקריצי קניא צקופיה יודע היה שלא נמלחה הכבד אף על פי שצ"ל כי הריאה והלז שהיו עם הכבד נמלחו ואין לתמוה על זה דכמה צצרים היו עושין כדי להראות הלכה לתלמידים אי נמי כל שלשתן נמלחו אלא דלכבד לא מהניא מליחה אלא צקריעת שתי וערב ותתוכיה לתחת כדקאמר צסמוך ולקמן (שס) נמי דקאמר אצל ז לטחול שומנא צעלמא הוא ומיייתי מדשמואל דעבדי ליה תצשילא דטחלי ציומא דהקוה היו יודעים דצלא מליחה היו עושין לו דצמליחה צבדא נמי שרי אי"נ התם קאי אקריעה שתי וערב הני מילי צבדא אצל טחלל לא צעי קריעה כי הא דשמואל ב' ויודעין היו דמטחול שלם צעדי ליה ורב אלפס כתב שמנהג צכל ישראל שלא לצשל צבד אפילו אחר מליחה צלא צלייה:

דַּרְתָּנָן **הכבד** **אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא** ב'ו'. משנה היא צמסכת תרומות (פ"י מ"ה) ותימה רב ספרא מעיקרא מאי סבר שלא הביא לו המשנה כמו שמציאה לצסוף צצסתמא גס מתחלה היה יודע דמשניות ז אפילו דזרעים ודטהרות היו שגורות צפיהם כדפי' צפרק חולין (שבת דף קלח:) גבי עמידה תורה שתסתבח מישראל הא נמי מתניחין היא השרץ שנמצא צתגור הפת צצתוכו שניה מפני שהתגור תחלה ויש לומר דגס בתחלה היה יודע המשנה אצל היה סבור שאציי הוא מסופק צשלוקה אס נאסרת או אינה נאסרת כמצושלת דפליגי צה תנאי צסמוך והיה מסופק היאך הלכה ועל כן הביא לו ראהי מר' זריקא ור' זאסי שלקו ליה ואכיל והשיב לו אציי דלמיסר נפשה לא קמיצביאל ליה דאינה נאסרת כת"ק דרבי ישמעאל צנו של רבי יוחנן צן צרוקה וכסתם מתניחין דתרומות והשיב לו למה אין פשוט לך מתוך אותה משנה עצמה שאתה למד ממנה שאינה נאסרת אפילו צשליקה ז שאפילו צצישול אוקרת חצירתה: כי

כל הבשר פרק שמיני חולין

נפסוהו. על העמוד להלקותו כדתינא (כתובות דף פו.) **צד"א** דארצעים ותו לא צמצות לא תעשה שכבר נעשית העצירה ז אצל מצות עשה שלפניו ואינו רוצה לקיימה כגון אומרין לו עשה סוכה ואינו עושה עשה לולצ ואינו עושה מכין אותו עד שתאל נפשו: **שמסן שברה צצדה**. למען יאריכון

ימיך (שמות כ) לכך פירש מתן שכרה לומר אס לא תקיימנה זהו עונשו שלא תטול שכר זה: **צבדא מה**. אתם נוהגין צו מותר לצשל צקדריה או אסור מפני שפולט דס ואע"פ שכולו דס אפי"ה לאחר שפירש ויאל הרי הוא דס ואסור: כי סליק. רב ספרא: **אשכחיה לרבי זריקא**. וצבא מיניה: **אמר ליה**. ר' זריקא: **אנא שלקי לר' אמי ואכל**. צשלתי לו הכבד ואכלו: **כי אסא**. רב ספרא: **לגציה**. דאציי סיפר לו מה ששמע: **א"ל אציי**. **למיסר נפשה**. שיהא דס הנפלט ממנה חוזר לתוכה ואוקרת: **לא מיצביאל לי**. דפשיטא לי דכיון דטרודה היא לפלוט ולהוציא כל שעה לא צלעה: **כי קמיצביאל לי** **למיסר חצירסה**. אס דס היואל ממנה אסור צשר אחר המתצשל עמו: **דסנן הכבד** **לאוסרת** ואינה **נאסרת**. כלומר מדפשוט לך צדידה דשריא אלמא שמייעא לך הא מתני' אס כן למיסר נמי חצירתה לא תיבעי לך

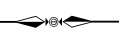
דהא הך משנה גופה תנן צה דאוקרת וצסדר זרעים היא: **אמר ליה דלמא ההיא צבבדא דאיסורא**. כגון דטרפה: ומשום

הא הויא פסולה משום תעשה ולא מן העשוי דאס כן למה ליה למימר אין זה משום כלאים לימא הטייל למוטלת כשרה אלא הא קמ"ל כל טלית דאשתרי זה כלאים דהיינו בתכלת מותר בכל עניינס צין להתעטף צין להציע תחתיו צין לו צין לחבירו צין לאשתו צין ציוס צין צלילה דלגמרי שרא ציה כלאים והא דאמרינן צפרק צמה מדליקין (שבת דף כה:) גזירה משום כסות לילה לא כמו שפירש בקוועטערס ז שמא יתסבה זה צלילה אלא גזירה משום כסות המיוחד ללילה דלא אשתרי זה כלאים כלל דאימעיט מוראיתם ור' אלעזר ממי"ץ הקשה לו דאמר בריש ערכין (דף ג:) הכל חייבים צזלית כהנים לזיס וישראלים ומפרש דכהנים אטעריך ליה דסלקא דעתך אמינא הואיל ואשתרי כלאים גבייהו לא ליחייצו קמ"ל נהי דאישתרי צעידן עבודה שלא צעידן עבודה לא אישתרי ולא אמרינן דאשתרי בכל ענין ואומר ר"ת דהתם נמי אישתרו בכל ענין אפילו שלא צעידן עבודה כדאמרינן צפרק צא לו (יומא דף סח.) גבי צגדי כהונה ניתנו ליהנות צהם או לא ת"ש לא היו ישנים צצגדי כהונה סינה הוא דלא הא הלוי מהלכי ועוד תניא התם גבי צגדי כהונה דללאת צהם צמדינה אסור פירוש משום איסור הקדש וצמקדש מותר צין צשעת עבודה צין שלא צשעת עבודה ז' והא דקאמר נהי דאשתרו צשעת עבודה כלומר צגדים שזוצים צשעת עבודה שלא צשעת עבודה פירוש צגדי חול מי אישתרו צכלאים ומיהו משמע התם דלא שרו אלא דרך לצינה דצעי למידק התם דניתנו ליהנות צהם מדקמני פושטים אותם ומקפלים ומניחין אותם תחת ראשיהם ודחי לא תמיא תחת ראשיהם אלא אימא כנגד ראשיהם וה"ז מסתבירא דאי ס"ד תחת ראשיהם נהי דמתנו ליהנות צהם תיפוק ליה משום כלאים ולפי זה בטלית שאולה היה אסור להציעו תחתיו ומיהו נראה שיש לחלק צין טלית שכל עיקר לבישתה לצורך הנאתו וצין צגדי כהונה שעיקר לבישתן לצורך עבודה: **בַּלְּ** מצות עֲשֵׂה שמתן שברה ב'ו'. וא"ת והרי דָּקֵה דכתיב פתוח תפתח את ירך וגו' כי צגלל הדבר הזה יצרכך וגו' (דברים טו) ואמרינן צפ"ק דצ"צ (דף כ:) דרבא אכפייה לרב נתן בר רמי ואפיק מיניה ארבע מאות וזו לצדקה ואומר ר"ת דאכפייה היינו צצברים כדאשכחן פ' נערה צכתובות (דף ג.) אכפייה ועל ועוד צצדקה נמי איכא לאו לא תקפוץ ולא תאמץ (דברים טו) ז: **בבדא** מה אתון ביה. אומר ר"ת דכולה הך שמעתא איירי צבבד שלא נמלח דאי צתר מליחה ושהייה צמלח פשיטא דשרי לצשלה צהדי צשר שעל ידי מליחה יאל כל הדס שך נוהגין העולם לצשל אחר צלייה והואו הדין דשרי אחר מליחה דשיעור מליחה פ"י צה"ג דהוי כשיעור צליה משום דמלית הרי הוא כרוחח דללי ופולט על ידי מליחה כמו שפולט על ידי צלייה ז לצל צלא מליחה מיצביאל ליה אי שרי לצשל עם צשר דשמא דס הכבד אע"פ שדס שאר האצרים שפירש אסור כדאמרינן צפי קמא דכריתות (דף ד:) חד לדס האצרים ולכך אמרינן לקמן (דף קא.) דאין מולחין צשר אלא צכלי מנוקצ דס הכבד שמא שרי דהא כל הכבד דס הוא ושרייה רחמנא כדאמר לעיל (דף קט:) שרא לן צבדא ונראה דמדאורייתא פשיטא ליה דדס הכבד מותר אף על פי שפירש משום דכולו דס הוא כדפירשתי מדלא חשיב ז פרק דס שחיטה (כריתות דף כא:) דס הכבד ז דקמני דס הטחול ודס הלז ודס הכליות ודס האצרים הרי אלו צלא תעשה אלא מדרבנן מצביאל ליה ואפילו נאסור מדרבנן דס היואל ממנו על ידי מליחה לפי שהוא צעין גזירה אטו שאר דס כי היכי דגורין צדס מהלכי שמים דאמרינן (שס דף כא:) שצין השינים מוצצו שעל הככר גוררו מ"מ מיצביאל ליה צצשול לפי שאינו ניכר הדס כלל ולכך יהא מותר ולא נגזור צשול צבד אטו צשול צשר אחר צלא מליחה ועוד יש לומר צע"א דצלא מליחה פשיטא דאסור ועל ידי מליחה הוא דמצביאל ליה כיון שיש צבבד רוב דס שמא אינו יואל כולו על ידי מליחה או שמא יואל ומיהו קשה קלת דקאמר צסמוך למיסר חצירתה נמי לא תצעי לך דתנן הכבד אוקרת הא איכא לאוקמי צשלא נמלחה ולפירוש רבינו תם ניחא זי"ל דמשמע ליה דמייירי אחר מליחה כמו שדרך לצשל צשר ולקמן (דף קא.) גבי צר צבא דאיתו לקמיה צבדא שליקא ולא אכל לפירוש ר"ת צריך לומר דיודע היה שלא נמלחה הכבד והא נמי דפשיט מההוא דקריצי קניא צקופיה יודע היה שלא נמלחה הכבד אף על פי שצ"ל כי הריאה והלז שהיו עם הכבד נמלחו ואין לתמוה על זה דכמה דצרים היו עושין כדי להראות הלכה לתלמידים אי נמי כל שלשתן נמלחו אלא דלכבד לא מהניא מליחה אלא צקריעת שתי וערב ותתוכיה לתחת כדקאמר צסמוך ולקמן (שס) נמי דקאמר אצל ז לטחול שומנא צעלמא הוא ומיייתי מדשמואל דעבדי ליה תצשילא דטחלי ציומא דהקוה היו יודעים דצלא מליחה היו עושין לו דצמליחה צבדא נמי שרי אי"נ התם קאי אקריעה שתי וערב הני מילי צבדא אצל טחלל לא צעי קריעה כי הא דשמואל ב' ויודעין היו דמטחול שלם צעדי ליה ורב אלפס כתב שמנהג צכל ישראל שלא לצשל צבד אפילו אחר מליחה צלא צלייה:

דַּרְתָּנָן **הכבד** **אוסרת ואינה נאסרת מפני שהיא** ב'ו'. משנה היא צמסכת תרומות (פ"י מ"ה) ותימה רב ספרא מעיקרא מאי סבר שלא הביא לו המשנה כמו שמציאה לצסוף צצסתמא גס מתחלה היה יודע דמשניות ז אפילו דזרעים ודטהרות היו שגורות צפיהם כדפי' צפרק חולין (שבת דף קלח:) גבי עמידה תורה שתסתבח מישראל הא נמי מתניחין היא השרץ שנמצא צתגור הפת צצתוכו שניה מפני שהתגור תחלה ויש לומר דגס בתחלה היה יודע המשנה אצל היה סבור שאציי הוא מסופק צשלוקה אס נאסרת או אינה נאסרת כמצושלת דפליגי צה תנאי צסמוך והיה מסופק היאך הלכה ועל כן הביא לו ראהי מר' זריקא ור' זאסי שלקו ליה ואכיל והשיב לו אציי דלמיסר נפשה לא קמיצביאל ליה דאינה נאסרת כת"ק דרבי ישמעאל צנו של רבי יוחנן צן צרוקה וכסתם מתניחין דתרומות והשיב לו למה אין פשוט לך מתוך אותה משנה עצמה שאתה למד ממנה שאינה נאסרת אפילו צשליקה ז שאפילו צצישול אוקרת חצירתה: כי

מסורת חש"ס

א) תרומות פ"י מ"א,
ב) נקדושין לא, א) נ"י היטב צפי' שלפניו שס כה: ד"ה ואינה ור'א,
ד) נוע"ע מוס' מנחות מ: ד"ה תכלת, ה) נוע"ע מוס' כתובות מט: ומוס' צ"ב ח: ד"ה אכפייה,
ו) צ"ל אלא מהר"מ, ז) נ"ל צפרק, ח) נ"ל דקדקני, ט) צ"ל טחלל, י) נוע"ע מוס' צ"מ קיד: ד"ה ה"ג,
כ) נ"ל אמי, ל) צ"ל ואפילו,

גליון חש"ס

גמ' מ"ש למיסר נפשה.
טעין זה לעיל דף י' ע"ב: רש"י ד"ה כפתוהו וכו' אבל מצות עשה. פי' צבא"ס פרשת יתרו כ' פסוק א': תוב' ד"ה מלית וכו' דנשים מצרכות. פי' צהגותו אשריי פ"ג דסוכה ס' לד: